Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

21. juuni 2012*

ELTL artikkel 49 — Asutamisvabadus — Rahvatervis — Apteegid — Apteegi tegevusloa andmise siseriiklik kord — Haruapteekide asutamine — Erinevad tingimused eraõiguslikele apteekidele ja Helsingi Ülikooli apteegile — Helsingi Ülikooli apteegi eriülesanded farmaatsia õpetamise ja ravimitega varustamise valdkonnas

Kohtuasjas C-84/11,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Korkein hallinto-oikeuse (Soome) 21. veebruari 2011. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 24. veebruaril 2011, menetluses, mille algatasid

Marja-Liisa Susisalo,

Olli Tuomaala,

Merja Ritala,

menetluses osales:

Helsingin yliopiston apteekki,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees K. Lenaerts, kohtunikud J. Malenovský, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis ja T. von Danwitz (ettekandja),

kohtujurist: P. Mengozzi,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. veebruari 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— M.-L. Susisalo, O. Tuomaala ja M. Ritala, esindajad: *asianajaja* A. Kuusniemi-Laine, *asianajaja* J. Väyrynen ja *asianajaja* A. Laine,

— Helsingin yliopiston apteekki, esindajad: *asianajaja* K. Joenpolvi ja *lakimies* T. Kauti,

— Soome valitsus, esindajad: H. Leppo ja J. Heliskoski,

* Kohtumenetluse keel: soome.

— Portugali valitsus, esindajad: L. Inez Fernandes ja P. A. Antunes,

— Euroopa Komisjon, esindajad: E. Paasivirta ja I. V. Rogalski,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb ELTL artikli 49 ja ELTL artikli 106 lõike 2 tõlgendamist.

2 Käesolev eelotsusetaotlus on esitatud kohtuvaidluses ühelt poolt M.-L. Susisalo, O. Tuomaala ja M. Ritala ning teiselt poolt Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuse (Soome ravimiturvalisus- ja arenduskeskus; edaspidi „FIMEA”) ja Helsingin yliopiston apteekki (Helsingi Ülikooli apteek; edaspidi „HYA”) vahel, milles käsitletakse HYA taotlust viia üks oma haruapteekidest üle Vantaa linna Tammisto linnaosasse, ning kohtuvaidluses M.-L. Susisalo ja FIMEA vahel, milles käsitletakse M.-L. Susisalo taotlust asutada haruapteek nimetatud linnaosas.

Õiguslik raamistik

3 Soome ravimiseaduse (lääkelaki) põhikohtuasjades tähtsust omava ajavahemiku redaktsiooni (edaspidi „ravimiseadus”) § 38 kohaselt on ravimite müük elanikkonnale lubatud ainult ravimiseaduse § 41 ja § 42 ette nähtud apteekides ja haruapteekides ning ravimiseaduse § 52 ette nähtud „ravimikappidest”. Selle seaduse § 39 kohaselt peavad apteegid paiknema riigis nii, et ravimid on elanikkonnale raskusteta kättesaadavad.

4 Ravimiseaduse § 40 kohaselt võib apteegiteenust osutada loa alusel, mille annab Lääkelaitos (Ravimiamet) konkreetse omavalitsusüksuse või selle osa kohta.

5 Ravimiseaduse § 41 esimese lõigu kohaselt otsustab omavalitsusüksuse või selle osa kohta uue apteegi tegevusloa andmise Lääkelaitos, juhul kui see on vajalik ravimite kättesaadavuse tagamiseks; ravimite kättesaadavusele hinnangu andmisel tuleb arvesse võtta piirkonna elanike arvu, piirkonnas juba osutatavat apteegiteenust ja muude tervishoiuteenuste paiknemist. Otsuse teeb Lääkelaitos omal algatusel või asjaomase omavalitsusüksuse ettepanekul. Lääkelaitos võib samuti otsustada, et apteegi asukohta muudetakse ja apteek viiakse üle omavalitsusüksuse ühest osast teise, kui see on vajalik apteegiteenuse kättesaadavuse tagamiseks.

6 Ravimiseaduse § 42 esimese lõigu kohaselt on Helsingi Ülikoolil õigus osutada apteegiteenust ühes apteegis Helsingi linnas ja Kuopio Ülikoolil ühes apteegis Kuopio linnas. Lisaks ravimite müügile on nende apteekide ülesanne farmaatsia eriala üliõpilastele praktikakoha võimaldamine ja elanikkonna ravimitega varustamise alaste uuringute tegemine. Ravimiseaduse eelnõu seletuskirja kohaselt on HYA-l lisaks ravimite jaemüügile ka koolitus- ja uuringuülesanne ning eriteenuse osutamise ülesanne seoses teatavate harva kasutatavate ravimite valmistamisega.

7 Ravimiseaduse § 43 esimese lõigu kohaselt antakse apteegi tegevusluba Euroopa Majanduspiirkonna riigi kodanikule, kes on registreeritud proviisor (*proviisori*) ja kelle maksejõuetust ei ole välja kuulutatud või keda ei ole tunnistatud teovõimetuks või kelle suhtes ei ole seatud eestkostet. Mitme taotleja korral antakse apteegi tegevusluba nimetatud paragrahvi teise lõigu kohaselt sellele isikule, kellel tervikuna võttes on parimad eeldused apteegiteenuse osutamiseks.

8 Haruapteegis apteegiteenuse osutamine on sätestatud ravimiseaduse §-s 52, mille esimese lõigu kohaselt võib haruapteegi asutada piirkonnas, kus elanike vähesuse tõttu puuduvad piisavad eeldused üldapteegi tegevuseks, kuid kus ravimite kättesaadavuse tagamiseks on apteeki vaja. Haruapteegi võib asutada Lääkelaitose algatusel või omavalitsusüksuse ettepanekul. Lääkelaitos annab haruapteegi tegevusloa vastava taotluse alusel proviisorile, kellel on apteegi asukohta ja muid tegevustingimusi arvestades parimad eeldused selles haruapteegis apteegiteenuse osutamiseks. Lääkelaitos võib ühele proviisorile anda kõige enam kolm haruapteegi tegevusluba.

9 Ravimiseaduse § 52 kolmanda lõigu kohaselt võib Helsingi Ülikool Lääkelaitose juhtumipõhise loa alusel osutada apteegiteenust kuni kuueteistkümnes haruapteegis.

10 Lääkelaitose asemel tegutseb alates 1. novembrist 2009 FIMEA.

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

11 Eelotsuse küsimused on esitatud kahe kohtuvaidluse raames, mis mõlemad käsitlevad haruapteegi asutamise taotlust.

12 Esimene kohtuvaidlus puudutab HYA taotlust viia üks HYA kuueteistkümnest haruapteegist üle Vantaa linna Tammisto linnaosasse. Lääkelaitose 28. veebruari 2008. aasta otsusega see taotlus rahuldati. Proviisorid M.-L. Susisalo, O. Tuomaala ja M. Ritala esitasid selle otsuse peale tühistamiskaebuse, mille Helsingin hallinto-oikeus rahuldamata jättis. Nimetatud proviisorid esitasid edasikaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule.

13 Teine kohtuvaidlus käsitleb M.-L. Susisalo taotlust saada luba haruapteegi asutamiseks samuti Vantaa linna Tammisto linnaosas, mille Lääkelaitos 23. juuni 2008. aasta otsusega rahuldamata jättis. Kui Helsingin hallinto-oikeus selle otsuse peale esitatud tühistamiskaebuse rahuldamata jättis, esitas M.-L. Susisalo edasikaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule.

14 Leides, et menetluses olevate vaidluste lahendus sõltub liidu õiguse tõlgendamisest, otsustas Korkein hallinto-oikeus menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas liidu õiguse tähenduses asutamisvabadust käsitlevat ELTL artiklit 49 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus ravimiseaduses ette nähtud apteegi tegevusloa andmise korra sätete kohaldamine, kuna [HYA] haruapteegi asutamise tingimused erinevad eraõiguslike apteekide asutamise tingimustest järgmiselt:

a) [FIMEA] poolt ravimiseaduse § 52 esimese lõigu kohaselt antud loa alusel võib eraõigusliku haruapteegi asutada piirkonda, kus elanike vähesuse tõttu puuduvad piisavad eeldused üldapteegi tegevuseks, kuid kus ravimite kättesaadavuse tagamiseks on apteeki vaja, ning eraõigusliku apteegi proviisor võib käitada kuni kolme haruapteeki, kusjuures iga haruapteegi jaoks peab olema eraldi tegevusluba. [HYA] haruapteegi võib seevastu asutada [FIMEA] poolt ravimiseaduse § 52 kolmandast lõigust lähtudes juhtumipõhiselt antava loa alusel, mille andmisel kohaldatava kaalutlusõiguse osas ei ole siseriikliku seaduse ega muu õigusaktiga ette nähtud muud piirangut kui see, et [HYA-l] võib olla kuni kuusteist haruapteeki.

b) [FIMEA] peab eraõigusliku haruapteegi asukoha määratlemisel arvestama apteegi asukohaga. [HYA] haruapteekide asukoha osas vastav nõue puudub ja need haruapteegid asuvad Soome eri paikades.

2. Kui Euroopa Kohus otsustab, et eespool esitatud küsimustele antud vastuseid arvestades on [HYA] haruapteekide tegevusloa andmise kord vastuolus ELTL artikliga 49, siis taotleb Korkein hallinto-oikeus Euroopa Kohtult eelotsust lisaks järgmistes küsimustes:

a) kas [HYA] haruapteekide tegevusloa andmise korrast tulenevat asutamisvabaduse piirangut saab õigustada [HYA-l] lasuvatest elanikkonna ravimitega varustamise ja farmaatsia eriala õpetamise eriülesannetest tulenevate, ülekaalukal üldisel huvil põhinevate möödapääsmatute ja proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas olevate vajadustega, arvestades asjaolu, et [HYA] haruapteekidele ei ole vastavaid eriülesandeid ette nähtud?

b) kas [HYA-le] seadusega ette nähtud eespool kirjeldatud eriülesannete põhjal võib seda apteeki pidada ELTL artikli 106 lõikes 2 ette nähtud ettevõtjaks, kellele on antud üldist majandushuvi esindavate teenuste osutamine, ja kui see on nii, siis kas see ELTL säte lubab [HYA] haruapteekide puhul kõrvale kalduda ELTL artiklist 49 ja Euroopa Kohtu praktikast tulenevatest nõuetest eelnevalt taotletavale haldusloale, arvestades asjaolu, et [HYA] haruapteekidele ei ole vastavaid eriülesandeid ette nähtud?”

Euroopa Kohtu pädevus

15 HYA on seisukohal, et Euroopa Kohtul puudub pädevus vastata esitatud küsimusele eelkõige selle tõttu, et põhikohtuasjades ei käsitleta piiriüleseid küsimusi.

16 Siinkohal tuleb meenutada, et kuigi arvestades pädevuse jaotust eelotsusemenetluses, on siseriiklik kohus see, kes määratleb Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste eseme, peab Euroopa Kohus erandjuhtudel oma pädevuse hindamiseks kindlaks tegema, millistel asjaoludel siseriiklik kohus talle eelotsusetaotluse esitas (9. novembri 2010. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-92/09 ja C-93/09: Volker und Markus Schecke ja Eifert, EKL 2010, lk I-11063, punkt 39).

17 Sellise juhuga on tegemist eelkõige siis, kui Euroopa Kohtule esitatud küsimus on puhtalt hüpoteetiline või siseriikliku kohtu taotletud liidu õigusnormi tõlgendamine ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega. Samuti ei ole Euroopa Kohus pädev vastama esitatud küsimusele, kui on ilmne, et tal palutakse tõlgendada liidu õiguse sätet, mis ei ole kohaldatav (1. oktoobri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-567/07: Woningstichting Sint Servatius, EKL 2009, lk I-9021, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).

18 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei ole asutamisvabadust käsitlevad EL toimimise lepingu sätted kohaldatavad olukorras, mis tervikuna piirdub üheainsa liikmesriigiga (vt selle kohta 3. oktoobri 1990. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-54/88, C-91/88 ja C-14/89: Nino jt, EKL 1990, lk I-3537, punkt 11; 30. novembri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-134/94: Esso Española, EKL 1995, lk I-4223, punkt 17, ja 17. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-389/05: komisjon *vs*. Prantsusmaa, EKL 2008, lk I-5397, punkt 49).

19 Eelotsusetaotlusest ja Euroopa Kohtule esitatud kirjalikest märkustest ilmneb, et kõik põhikohtuasjade asjaolud on aset leidnud Soomes. Seega on selge, et käesolevate kohtuvaidluste puhul ei ole tegemist ELTL artiklis 49 ette nähtud asutamisvabaduse teostamisega.

20 Siiski võib vastus olla eelotsusetaotluse esitanud kohtule tarvilik ka sellises puhtalt riigisiseses olukorras millega on tegemist põhikohtuasjades, eriti juhul, kui siseriiklik õigus kohustab seda kohut sellistes menetlustes, millega on tegemist põhikohtuasjades, tagama Soome kodanikule samad õigused kui need, mis samasuguses olukorras tulenevad liidu õigusest teise liikmesriigi kodanikule (vt 1. juuni 2010. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-570/07 ja C-571/07: Blanco Pérez ja Chao Gómez, EKL 2010, lk I-4629, punkt 39; 1. juuli 2010. aasta otsus kohtuasjas C-393/08: Sbarigia, EKL 2010, lk I-6333, punkt 23, ja 22. detsembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-245/09: Omalet, EKL 2010, lk I-13771, punkt 15).

21 Kohtuistungil ütles põhikohtuasjades kaebuse esitanute esindaja, et Soome haldusõiguses on normid, mis tagavad Soome kodanikele kaitse vastupidise diskrimineerimise eest. Neil asjaoludel ei ole ilmselge, et liidu õiguse taotletud tõlgendusest ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohtule kasu.

22 Seega on Euroopa Kohus pädev eelotsuse küsimustele vastama.

Eelotsuse küsimused

23 Küsimustega, mida on paslik käsitleda koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt vastust küsimusele, kas ELTL artiklit 49 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid nagu need, mis on kõne all põhikohtuasjades ja mis näevad HYA puhul ette haruapteegi tegevusloa andmise korra, mis erineb eraõiguslike apteekide osas kehtivast korrast.

24 Need küsimused on seotud proviisoritega, kes on vastu HYA teatava haruapteegi teise kohta üleviimisele ja väidavad, et siseriiklik õigus on vastuolus liidu õigusega, kuna siseriiklikust õigusest tulenevad tingimused HYA haruapteegis apteegiteenuse osutamiseks on soodsamad, kui need, mis kehtivad eraõigusliku apteegi haruapteegi puhul. Ravimiseaduses ette nähtud eraõigusliku apteegi haruapteegis apteegiteenuse osutamise piirangud on iseenesest küll õigustatud. Siiski ei tulene ravimiseaduse eesmärgist see, et HYA-l võib olla kuusteist haruapteeki, sest kõiki selle seaduse § 42 määratletud eriülesandeid on võimalik sama hästi täita ka kolme haruapteegi abil.

25 Küsimused ei ole seega esitatud selle kohta, kas siseriiklik eraõigusliku apteegi haruapteegis apteegiteenuse osutamise kord on vastuolus ELTL artikliga 49, vaid teada saada soovitakse hoopis seda, kas nimetatud sättega on vastuolus kõnealuste siseriiklike normidega HYA puhul ette nähtud haruapteegi tegevusloa andmise erikord, mis on eraõiguslike apteekide suhtes kehtivaga võrreldes soodsam.

Sissejuhatavad märkused

26 Vastamaks esitatud küsimustele, on asjakohane meenutada, et vastavalt ELTL artikli 168 lõikele 7, nii nagu seda on täpsustatud Euroopa Kohtu praktikas, ei kahanda liidu õigus liikmesriikide pädevust oma sotsiaalkindlustussüsteemide korraldamisel ning eeskätt apteegiteenuse laadset tervishoiuteenust reguleerivate sätete vastuvõtmisel (eespool viidatud kohtuotsus Blanco Pérez ja Chao Gómez, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).

27 Liikmesriigid peavad selle pädevuse teostamisel siiski järgima liidu õigust ja eelkõige põhivabadusi – nende hulgas asutamisvabadust – reguleerivaid aluslepingu sätteid. Need sätted keelavad liikmesriikidel kehtestada või säilitada põhjendamatuid piiranguid nende vabaduste teostamisele tervishoiu valdkonnas (vt selle kohta 19. mai 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-171/07 ja C-172/07: Apothekerkammer des Saarlandes jt, EKL 2009, lk I-4171, punkt 18; 14. oktoobri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-345/09: van Delft jt, EKL 2010, lk I-9879, punkt 84, ja 16. detsembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-89/09: komisjon *vs.* Prantsusmaa, EKL 2010, lk I-12941, punkt 41).

28 Hinnangu andmisel selle kohustuse täitmisele tuleb arvestada asjaolu, et inimeste elu ja tervis on aluslepinguga kaitstud hüvede ja huvide hulgas esikohal, ning seda, et liikmesriigid võivad otsustada, millisel tasemel nad kavatsevad rahvatervise kaitse tagada ja kuidas selline tase saavutatakse. Kuna see tase võib liikmesriigiti varieeruda, tuleb tunnustada liikmesriikide kaalutlusruumi olemasolu (19. mai 2009. aasta otsus kohtuasjas C-531/06: komisjon *vs.* Itaalia, EKL 2009, lk I-4103, punkt 36, ja eespool viidatud kohtuotsus Blanco Pérez ja Chao Gómez, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).

29 Peale selle ei ole üheski liidu õiguse sättes ette nähtud farmaatsia valdkonna tegevusaladel tegutsema hakkamise nõudeid, mille eesmärk oleks määrata kindlaks tingimused, mille täidetuse korral võib avada uusi apteeke ja nende haruapteeke liikmesriikide territooriumil (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Blanco Pérez ja Chao Gómez, punkt 45).

30 Järelikult tuleb eespool mainitud kriteeriumidest lähtudes uurida, kas põhikohtuasjades kõne all olevad õigusnormid kujutavad endast piirangut ELTL artikli 49 tähenduses niivõrd, kuivõrd nendega on ette nähtud haruapteegis apteegiteenuse osutamise eeskirjad, mis on HYA-le eraõiguslike apteekide suhtes kehtivatega võrreldes soodsamad.

Kas tegemist on asutamisvabaduse piiranguga?

31 ELTL artiklis 49 on kehtestatud asutamisvabaduse piiramise keeld. Aluslepingu asutamisvabadust käsitlevate sätete eesmärk on nende sõnastuse kohaselt tagada vastuvõtvas liikmesriigis välisriigi kodanike ja ettevõtjate võrdne kohtlemine selle riigi kodanike ja ettevõtjatega. Lisaks on väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ELTL artikliga 49 vastuolus kõik siseriiklikud meetmed, mis isegi siis, kui neid kohaldatakse kodakondsuse aluse vahet tegemata võivad takistada liidu kodanikel teostada aluslepinguga tagatud asutamisvabadust või muuta selle teostamise vähem atraktiivseks (vt selle kohta 29. novembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-371/10: National Grid Indus, EKL 2011, lk I-12273, punktid 35 ja 36).

32 Seoses küsimusega, kas põhikohtuasjades kõne all olevad õigusnormid kujutavad endast diskrimineerimist, olgu märgitud, et need normid kehtivad vahet tegemata kõigi – nii Soome kui ka muu liikmesriigi – kodanike suhtes, kes soovivad Soomes eraõigusliku proviisorina asutada haruapteegi. Neist normidest ei tulene seega ELTL artikli 49 mõttes diskrimineerimine.

33 Siiski olgu märgitud, et nende normide kohaselt saab eraõiguslikul apteegil olla riigi territooriumil vaid kolm haruapteeki, mille tegevusloa andmine on pealegi allutatud tingimusele, et asjaomases geograafilises piirkonnas on nii vähe elanikke, et üldapteegi olemasolu ei ole õigustatud, kuid ravimite kättesaadavus eeldab haruapteegi olemasolu, samas kui HYA-l võib olla kuusteist haruapteeki, sõltumata asjaomase piirkonna elanike arvust.

34 Tuleb nentida, et sooduskord, mis kehtib HYA suhtes haruapteekide arvu ja vastava tegevusloa andmise osas, võib jätta eraõigusliku proviisori ilma õigusest asutada haruapteek ühes neist kuueteistkümnest piirkonnast, kus HYA-l on haruapteek, muutes teiste liikmesriikide eraõiguslikele proviisoritele vähem atraktiivseks tegutsemise Soomes püsiva tegevuskoha kaudu. Asjaolu, et see sooduskord toimib piiravalt nii liikmesriigi enda kodanike kui ka teiste liikmesriikide kodanike suhtes, ei välista seda sooduskorda ELTL artikli 49 kohaldamisalast (vt selle kohta 25. juuli 1991. aasta otsus kohtuasjas C-353/89: komisjon *vs.* Madalmaad, EKL 1991, lk I-4069, punktid 24 ja 25).

35 Järelikult kujutavad põhikohtuasjades kõne all olevate taolised siseriiklikud õigusnormid endast asutamisvabaduse piirangut ELTL artikli 49 mõttes.

Kas asutamisvabaduse piirang on õigustatud?

36 Väljakujunenud kohtupraktika järgi võib kodakondsusel põhineva diskrimineerimiseta kohaldatavat asutamisvabaduse piirangut õigustada ülekaalukas üldine huvi, kui see piirang on taotletava eesmärgi saavutamiseks sobiv ega lähe kaugemale, kui on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik (eespool viidatud kohtuotsus Blanco Pérez ja Chao Gómez, punkt 61).

37 Samuti tuleneb ELTL artikli 52 lõikest 1, et rahvatervise kaitsega saab õigustada asutamisvabaduse piiramist. Täpsemalt saab sellist piiramist õigustada eesmärgiga tagada elanikkonna kindel ja kvaliteetne ravimitega varustamine. Mainitud eesmärgi olulisus leiab kinnitust ELTL artikli 168 lõikest 1 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklist 35, mille järgi kogu Euroopa Liidu poliitika ja meetmete määratlemisel ja rakendamisel tagatakse eeskätt inimeste tervise kõrgetasemeline kaitse (vt eespool viidatud kohtuotsus Blanco Pérez ja Chao Gómez, punktid 63–65).

38 Käesoleval puhul on vaieldamatu, et sarnaselt eraõiguslike apteekidega müüb HYA elanikkonnale ravimeid. Siiski on eelotsusetaotluse esitanud kohus, Soome valitsus ja HYA esile toonud asjaolu, et ravimiseaduse alusel on HYA eriülesanne farmaatsia eriala üliõpilaste koolitamine ja elanikkonna ravimitega varustamise alaste uuringute tegemine ning samuti teatavate harva kasutatavate ravimite valmistamisega seonduvate eriteenuste osutamine, samas kui eraõiguslikel apteekidel selliseid seaduses ette nähtud kohustusi ei ole.

39 Sellega seoses on Soome valitsus märkinud, et HYA-l on seadusest tulenevate eriülesannete tõttu keskne roll elanikkonna kindla ja kvaliteetse ravimitega varustamise tagamisel, mis on ravimiseaduse eesmärk.

40 Selle taustal tuleb tõdeda, et käesoleva otsuse punktides 26–28 käsitletud liikmesriigi pädevus võtta vastu apteegiteenuse laadset tervishoiuteenust reguleerivad sätted ning otsustada rahvatervise kaitse taseme ja selle saavutamise viisi üle tähendab seda, et liikmesriigil on õigus tagada rahvatervise kaitse nii, et ta kehtestab eriülesanded ühele või mitmele apteegile.

41 Nagu komisjon on rõhutanud, hõlmab rahvatervise kaitse HYA ülesandeid farmaatsia-alase koolituse ja uurimistöö valdkonnas ning harva kasutatavate ravimite valmistamisel.

42 Eelnevast nähtub, et arvestades ravimiseaduse eesmärki tagada teatav rahvatervise kaitse tase seaduses sätestatud kohustuste teel, on põhikohtuasjades kõne all olevate siseriiklike normidega HYA osas kehtestatud sooduskord selles liikmesriigis haruapteekides apteegiteenuse osutamist puudutavas osas vajalik niivõrd, kuivõrd HYA haruapteegid osalevad tegelikult HYA-l lasuvate farmaatsia eriala üliõpilaste koolitamise, elanikkonna ravimitega vastustamise alaste uuringute tegemise ning harva kasutatavate ravimite valmistamise eriülesannete täitmises, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

43 Seda hinnangut ei mõjuta asjaolu, et tegelikult osalevad ka eraõiguslikud apteegid praktikakohtade pakkumise kaudu üliõpilaste koolitamisel, nagu on märkinud eeskätt põhikohtuasjades kaebuse esitajad. Erinevalt HYA-st pakuvad eraõiguslikud apteegid üliõpilastele praktikakohti vabatahtlikkuse alusel ja neil on võimalik teha seda enda huvides. Lisaks on üliõpilaste koolitamine vaid üks HYA ülesannetest.

44 Seega tuleb esitatud küsimusele vastata, et ELTL artiklit 49 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjades, mis kehtestavad HYA puhul haruapteegi tegevusloa andmise erikorra, mis on eraõiguslike apteekide suhtes kehtiva korraga võrreldes soodsam, tingimusel et HYA haruapteegid osalevad tegelikult HYA-l siseriiklike õigusnormide alusel lasuvate farmaatsia eriala üliõpilaste koolitamise, elanikkonna ravimitega varustamise alaste uuringute tegemise ning harva kasutatavate ravimite valmistamise eriülesannete täitmises, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Kohtukulud

45 Kuna põhikohtuasjade poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

ELTL artiklit 49 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjades, mis kehtestavad Helsingin yliopiston apteekki puhul haruapteegi tegevusloa andmise erikorra, mis on eraõiguslike apteekide suhtes kehtiva korraga võrreldes soodsam, tingimusel et Helsingin yliopiston apteekki haruapteegid osalevad

tegelikult Helsingin yliopiston apteekkil siseriiklike õigusnormide alusel lasuvate farmaatsia eriala üliõpilaste koolitamise, elanikkonna ravimitega varustamise alaste uuringute tegemise ning harva kasutatavate ravimite valmistamise eriülesannete täitmises, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Allkirjad